

Evangelická teologická fakulta Posudek vedoucí diplomové práce

Název práce: Vliv skupiny SASA na léčbu a integraci traumatu ze znásilnění

Jméno studentky: Bc. Ludmila Brichtínová

Jméno vedoucí: RNDr. Mgr. Ivana Čihánková

Počet stran: 82 normostran textu (147 000 znaků) + 9 příloh

Téma a cíl:

Cílem práce je podle autorky: „optikou členů skupiny SASA zhodnotit její léčivé aspekty v rámci procesu uzdravy ze znásilnění – co konkrétně, díky čemu a čemu pomáhá. Současně bude snaha zachytit i případná úskalí nastavení skupiny a to, jak její členové vnímají koncept 12 kroků“ (s. 15). Cíl práce je podle mého názoru dostatečně konkrétně formulován a je možno jej v práci tohoto rozsahu a zvolenými metodami splnit.

Postup a metoda:

První dvě kapitoly teoretické části se zabývají traumatem znásilnění, obrazem oběti – jejím prožíváním a chováním, dopady na její duševní zdraví a jejími potřebami během procesu uzdravování. Třetí kapitola se věnuje možnostem léčby a integrace traumatu. Čtvrtá kapitola popisuje svépomocné skupiny – jejich roli v léčbě traumatu a možnostem podpory pro oběti. Pátá kapitola pak charakterizuje činnost konkrétní svépomocné skupiny SASA (*Sexual Assault Survivors Anonymous*) v Praze a jejího využívání dvanáctibodového programu.

Empirická část nejprve v šesté kapitole popisuje metodologii výzkumu, a také velmi důležitý aspekt tohoto výzkumu, a sice etické otázky, které si autorka práce kladla. V sedmé kapitole následuje představení výsledků výzkumu, jejich analýza a diskuse. Výzkum byl proveden v pražské SASA na jaře 2018 a jeho cílem bylo zhodnotit přínosy skupiny pro proces zotavování z traumatu – především v oblastech léčebných prvků skupiny, změn u členek, které nastaly díky docházení do skupiny, a pomocných prvků dvanáctibodového programu pro posttraumatický růst členek.

Silné a slabé stránky:

Teoretická část práce tvoří logicky provázaný celek umožňující získat základní přehled o zvoleném tématu. Autorce se podařilo výstižně popsat roli, přínosy i rizika svépomocných skupin, a především skupin založených na dvanáctibodovém programu, který obsahuje rovněž spirituální složku.

Empirická část vychází z informací z části teoretické a vhodně s nimi pracuje. Ačkoliv se může zdát, že autorka při výzkumu využila neadekvátně velký rozsah metod (pozorování s terénními poznámkami, ohniskové skupiny a individuální rozhovory), dokázala dobře popsat, jakými procesy při volbě metod i jejich změně v průběhu výzkumu prošla, a také jak to mohlo ovlivnit celkové výsledky výzkumu. Autorka si byla celou dobu dobře vědoma etické problematiky výzkumu (kterou se zabývá v podkapitole 6.5), z toho také vyplývá, že velmi dbala na jasné stanovení pravidel pro výzkum, které vytvořila s členkami skupiny na začátku výzkumu, a také nutnosti maximálně zachovávat anonymitu členek skupiny (vzhledem k citlivosti tématu výzkumu) – proto se rozhodla nezveřejnit v práci přepisy pořizovaných audiozáznamů ohniskových skupin a rozhovorů (i když si je pro využití při analýze dat pořídila), v příloze jsou uvedeny jen její terénní poznámky.

V sedmé kapitole, která prezentuje výsledky výzkumu a jejich diskusi, se autorce podle mého názoru podařilo získat maximum údajů z průběhu výzkumu – při zpracování je rozdělila do pěti kategorií aspektů, které členky skupiny vnímají jako přispívající k léčbě (a sice: sdílení, seberozvoj, dvanáctibodový program, akceptace a atmosféra ve skupině), a prezentuje je v přehledných tabulkách.

V diskusi – která je poněkud neobvykle, avšak pro tento případ podle mého názoru vhodným a odpovídajícím způsobem, vedena formou odpovědí na otázky – pak dokázala vystihnout podstatné prvky léčebných a podpůrných vlivů skupiny – se soustředěním na to, co členkám umožňuje dále se rozvíjet (posttraumatický růst) – jedná se především o změny ve vnímání sebe sama, přijetí zodpovědnosti za svůj život a znovunabývání důvěry v mezilidské vztahy. Kromě pozitivních vlivů zde však zmiňuje i možná omezení svépomocných skupin a dvanáctibodového programu, které se pochopitelně odvíjejí od osobnostních charakteristik členek skupiny a liší se podle jejich potřeb i dostupných vnitřních a vnějších zdrojů. V závěru pak jako optimální postup při integraci traumatu ze znásilnění doporučuje spojení odborné pomoci a svépomoci.

Autorka využila v práci 48 knižních a 23 elektronických zdrojů (včetně zdrojů v angličtině) – tento rozsah odborné literatury splňuje požadavky na magisterskou práci. Citace a odkazy odpovídají normě. Celkový dojem práce poněkud kazí občasné překlepy.

Zhodnocení:

Předložená diplomová práce vyhovuje nárokům na absolventskou práci, proto ji doporučuji k obhajobě. Autorka v práci použila relevantní a aktuální zdroje (včetně zahraniční literatury), a prokázala tak dobrou orientaci v odborné literatuře. Styl práce převážně odpovídá odbornému textu. V teoretické části se autorce podařilo shrnout klíčové poznatky týkající se tématu práce, a v empirické části pak odpovídajícím způsobem popsala průběh a výsledky výzkumu, který uskutečnila. Výpovědní hodnotu získaných dat podle mého názoru nezkreslila ani kombinace metod, které při výzkumu použila.

Autorka sama přiznává, že její práce byla z části motivována „snahou dát znásilněným osobám určitou naději na zotavení z traumatu,“ a proto se soustředila převážně na silné stránky svépomocné skupiny SASA a dvanáctibodového programu, podařilo se jí však udržet si i kritický nadhled, takže dokázala odhalit i meze svých zjištění (a také omezení, případně rizikové faktory, které mohou ovlivnit působení svépomocných skupin i dvanáctibodového programu), takže se domnívám, že cíl své práce naplnila.

Studentka práci konzultovala dostatečně.

Otázky, podněty k diskusi při obhajobě:

- Co považujete za nejdůležitější přínos dvanáctibodového programu v oblasti spirituálních potřeb členek skupiny SASA?
- Co byste doporučila pastoračnímu pracovníkovi, který se setká s obětí znásilnění?

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení A – výtečně.

V Praze dne 26. 5. 2018

.....
RNDr. Mgr. Ivana Čihánková